Marafkó László

Színház az egész…

Jegyszedői végszó

A Blaha Lujza téri Nemzeti épületét 1965-ben robbantották fel. Az utolsó években a Pesti Barnabás utcában székelő bölcsészkarról, az unalmasabb egyetemi előadásokat elbliccelve néha átugrottunk a délelőtti főpróbákra. A jegyszedők nemhogy nem tiltakoztak, még örültek is a reménybeli „tapsoncoknak", hogy ne üres nézőtér előtt kelljen a színészeknek játszani. Az egyik alkalommal a főszerepet játszó ismert művésznőről egymás közt susmorogva megállapítottuk, hogy ez szerep valószínűleg nem kerül be az emlékezetes alakításai közé.

A függöny után mi bizony kíméltük a tenyerünket, és siettünk volna vissza az egyetemre. A bejövetelünkkor minket kalauzoló idősebb jegyszedőnő nem állta meg szó nélkül a viselkedésünket. Méltatta a színésznő érdemeit, sorolta a való életben megtapasztalt karakán kiállását, miközben finoman utalt arra: végtére is az ő jószándékának köszönhettük, hogy egyáltalán bejutottunk. Jócskán a történtek után olvashattam visszaemlékezéseket, melyekből kiderült, az a „karakán kiállás" az bizony 1956-ban történt.

A „hivatásos néző"-nek tekinthető jegyszedő hölgy a jó színház egyik legnagyobb erejét, a nézők rendíthetetlen hűségét képviselte a mi ifjonti kritikánkkal szemben.

Közönség/es?

A szép asszony az utca túlsó feléről is vonzotta a tekinteteket. Közelebbről ismertem csak fel a híresség: pompás kosztümökben pompás nagyáriákkal kápráztatja el a közönséget. Épp mellém ért, amikor felszisszenve megbillent, s a falnak támaszkodott. A csatornagödör utáni aszfaltozás egyenetlensége okozott neki majdnem bokaficamot. A feljajdulásakor – mi tagadás – egy vaskosabb kifejezés is elröppent. „Művésznő, segíthetek?" Örült, hogy felismerték, bár némi restelkedést is kihallottam a hangjából. Fájdalmas arccal tapogatta, masszírozta bokáját, miközben mentegetőzött. Aztán óvatos léptekkel ment tovább az útjára.

Ha a fájdalmas pillanatban azt mondja, „teringettét", talán hamis lett volna a választékosság. Az élet Nagy Rendezője szerint sem kell mindig a nyilvánosságnak alakítani…

„Madárkórház”

Egy véletlen balesetben szerzett sérülésemmel küszködtem még hetekkel az eset után is. A terápia során valamit elsiethettek a gyógyászaim. Egy jószándékú orvos aztán beutalót adott az ilyen bajok nemzetközi hírű specialistájához. A klinikán türelmesen végigvártam soromat, míg az éppen vizitet tartó professzor elé járulhattam. Egy gyors mozdulattal tesztelte sérült testrészemet, mire a fájdalomtól felpattantam ülőhelyemről. Egyértelmű volt, hogy valóban nem gyógyultam meg. „Vissza kell jönnie, hogy rendesen megnézzük” – mondta, s már ment is a következő esethez. A betegek számát látva teljes naivitással rákérdeztem: „Professzor úr, majd időpontot kell kérnem?” Miközben továbblépett, értetlenkedve rám nézett: „Időpont? Tudja, hogy rendeléskor hányan várnak türelmesen a sorukra mint a verebek? Köztük PB-tagok is…” Hangsúlyában semmi kioktatás nem volt, inkább fád helyzetjelentés.

A fiatalabbak kedvéért: a PB (Politikai Bizottság) a legszűkebb csúcstestülete volt az egyetlen, uralkodó pártnak. Tagjainak a ritka hivatalos látogatásaikat megelőzően a helyszínen biztonsági szemle járt ki, személyi védelmüket szolgáló intézkedések, olajos mosolyok, meg túlzott udvariaskodás. A klinikán ezek szerint kénytelenek voltak „belekóstolni” a közemberek kényszerű türelemjátékába.

Nem mentem vissza egy újabb vizsgálatra. „Veréb” voltam – inkognitóban is. Apropó: időváltozáskor az adott testrész bizony még sajog.